

RÁKÓCZI SZÍVE

2. rész

*Hazánk szentje, szabadság vezére,
Sötét éjben fényes csillagunk,
Oh, Rákóczi, kinek emlékére
Lángolunk és sírva fakadunk!*
(Petőfi Sándor: Rákóczi)

Ma már kevesen tudnak úgy lelkesedni, mint Petőfi. Nem lángolva meg sírva, de azért olvassátok el októberi mesémet, hiszen annak a folytatása ez a mostani. Mindkettőben Rákóczira, *hazánk szentjére, a szabadság vezérére* emlékezünk. Azt vesszük számba, hány országba sodorta sorsa, népéért vállalt, önfeláldozó küzdelme.

Lengyelországban, 1703-ban váltunk el tőle, amikor a szabadságharc élére állt, és bevonult Magyarországra. *Is-tennel a hazáért és a szabadságért! Cum Deo pro patria et libertate!* – ez volt latin jelmondata, ezt hímezték zászlajára, ezt verette pénzerméire, a *libertásokra*. Gyűltek is lobogói alá nemesek, közemberek, jobbágyok, bujdosó kurucok, mindenki, akit kismizett, megalázott, jogaitól, szabadságától megfosztott az osztrák császári hatalom.

A Rákóczi-szabadságharc 1703-tól 1711-ig tartott. Nyolc évnyi elszánt küzdelem.

Sok vagy kevés?

A magyar történelem négy nagy szabadságharca közül melyik volt a leghosszabb, melyik a legrövidebb? (1604, 1703, 1848, 1956)

Kevés ahhoz, hogy Rákóczi legyőzze a rettentő Habsburg túlerőt, hogy meggyőzze francia, lengyel, orosz szövetségeseit: ne csak ígérjessenek, hanem segítsenek. Ke-

Ha Törökországban jársz, zárandokolj el Rákóczi rodostói emlékházába

vés ahhoz, hogy önző, megalkuvó honfitársait hazafivá nevelje.

De elegendő ahhoz, hogy bebizonyítsa: méltó utóda a Rákóczi és Zrínyi ősöknek. Elegendő, hogy örökre beírja nevét a magyar történelembe és – ami többet ér – népe szívébe, mint vezérlő fejedelem, hős hadvezér és bölcs államférfi.

Elegendő volt a nyolc év ahhoz is, hogy igazságos és szigorú törvényekkel rendet teremtsen az országban, megerősítse a gazdaságot, ütőképes hadsereget fegyverezzen fel, és fényes győzelmeket arasson.

Népe szabadságáért áldozta hatalmát, tekintélyét, vagyonának tetemes részét, főúri életét, házasságát.

Csatáinak helyszínei ma már csak részben tartoznak Magyarországhoz, több közülük Trianon óta Szlovákiában, Ukrajnában, Romániában van. Fejedelemmé Gyulafehérváron választották, de nálunk van a szabadságharc végét jelentő két szomorú helyszín is: Szatmárnémeti, a császárral kötött béke, illetve Nagymajtény, a fegyverletétel helyszíne.

Nem ő kötött békét, nem ő tette le a fegyvert. 1711 februárjában Lengyelországba ment, hogy lengyel, orosz, svéd hadi segítséget kérjen. A kuruc sereg főparancsnokává Károlyi Sándor grófot nevezte ki, aki reménytelennek ítélve a helyzetet,

II. Rákóczi Ferenc
Mányoki Ádám
festménye

békét alkudott ki. Eszerint a fejedelem kegyelmet kapott volna, vagyonát is megtarthatta volna – ha hűséget esküszik a császárnak.

Rákóczi nem fogadta el a béke feltételeit. Soha többé nem léphetett magyar földre.

Bujdosóvá vált. 24 évet élt száműzetésben, de az utolsó szívdobbanásáig hitt a szabadságharc folytatásában, kereste a fegyveres visszatérés útját.

Lássuk bujdosásának rövid krónikáját.

A lengyel főnemesek nagy becsben tartották, kétszer is felajánlották neki a lengyel trónt, de ő nem a maga dicsőségét, hanem népe igazát kereste – hát nem szédítette meg a lengyel korona.

1712-ben Angliába hajózott, de a császár tiltakozása miatt Anna királynő nem fogadta. Annál nagyobb tisztelet övezte XIV. Lajos francia király udvarában, ahol folytatta a diplomáciai harcot a magyar ügyért. A Napkirály halála után azonban nem volt maradása Franciaországban. 1717-ben III. Ahmed szultán meghívására 40 fős kíséretével Törökországba hajózott.

A szultán azt tervezte, hogy Rákóczit haddal indítja az osztrák császár ellen, a fejedelem pedig azt remélte, hogy hazatérve újra fellobbanthatja a szabadságharcot. De a szultán békét kötött a császárral, és a fejedelem reményei szertefoszlottak. De nem a hite! Hűséges vezéreivel és udvarnépével

Rodostóba költözött. Ez a hősi élet utolsó állomása. Lelki, szellemi nagysága most ra-

Rákóczi fejedelem 24 évet élt száműzetésben

gyog fel igazán. Remeteként él. Délelőtt misét hallgat, olvas, és emlékiratait írja. Délután farag (fennmaradt gyönyörűen megmunkált karosszéke). Megvonja élete mérlegét: nem vádol senkit, higgadtan elemez – de minden sorában ott izzik lángoló hazaszeretete és töretlen istenhite.

1735-ben halt meg. Hú kamarása, Mikes Kelemen teljesítette végrendeletét: bebalzsamozott szívét az őt oly szeretettel befogadó francia Yerre város kolostorába küldte, testét pedig édesanyja, Zrínyi Ilona mellé temette Konstantinápolyban.

*Hamvaidnak elhozása végett
Elzarándokolnánk szívesen,
De hol tettek le a földre téged,
Hol sirod? Nem tudja senki sem!*

1848-ban, amikor Petőfi megírta sodró erejű Rákóczi-versét, még ismeretlen volt a fejedelem nyughelye, de később felkutatják, hamvait hazahozták, és hatalmas pompával, az egész nemzet megrendült főhajtása mellett 1906-ban Kassán, a Szent Erzsébet-székesegyházban örök nyugalomra helyezték.

Nyugalomra? A hazatért bujdosók hamvai 1918 után ismét „külföldre” kerültek anélkül, hogy megmozdították volna őket. A határ ment át rajtuk: Kassa Szlovákia része lett. Rákóczi szíve 1789-ben, a vérengző jakobinus forradalom idején eltűnt a francia kolostorból.

Mit tehetünk? Legalább az emlékére vigyázzunk, s kérjük Petőfivel:

*Vedd a zászlót, vedd szellemkezedbe,
S vidd előttünk, mint hajdan vivéd!*

Zsigmond Emese

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php

